

Begroting 2018

Begroting 2018

Auteur(s) : Kerngroep beleidsbegroting
Afdeling : AenO
Bureau : AREC
Documentnummer : 22169186
Datum : 15-3-2017
Versie : 1

DCMR Milieudienst Rijnmond
Parallelweg 1
Postbus 843
3100 AV Schiedam
T 010 - 246 80 00
F 010 - 246 82 83
E info@dcmr.nl
W www.dcmr.nl

Het algemeen bestuur van de DCMR Milieudienst Rijnmond,

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur,

Gelet op artikel 30, eerste lid van de Gemeenschappelijke regeling DCMR Milieudienst Rijnmond

BESLUIT

Vast te stellen de Begroting 2018.

Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 5 juli 2017,

De voorzitter

De secretaris

R.A. Janssen

R.M. Thé

Inhoud

| | |
|------------------------------------|-----------|
| Voorwoord | 6 |
| 1 Inleiding | 7 |
| 1.1 Aard begroting | 7 |
| 1.2 Doel | 7 |
| 1.3 Leeswijzer | 7 |
| Deel 1: Beleidsbegroting | 9 |
| 2 Beleidskader | 10 |
| 2.1 Inleiding | 10 |
| 2.2 Focuspunten | 10 |
| 2.3 Ontwikkelingspunten | 12 |
| 3 Financieel kader | 16 |
| 3.1 Inleiding | 16 |
| 3.2 Financieel kader | 16 |
| 3.3 Uitgangspunten | 16 |
| 4 Programma Bedrijven | 19 |
| 4.1 Inleiding | 19 |
| 4.2 Wat willen we bereiken? | 19 |
| 4.3 Wat gaan we daarvoor doen? | 19 |
| 4.4 Kritische proces indicatoren | 21 |
| 4.5 Wat mag dat kosten? | 22 |
| 5 Programma Gebieden | 23 |
| 5.1 Inleiding | 23 |
| 5.2 Wat willen we bereiken? | 23 |
| 5.3 Wat gaan we daarvoor doen? | 23 |
| 5.4 Wat mag dat kosten? | 25 |
| 6 Programma Bedrijfsvoering | 26 |
| 6.1 Inleiding | 26 |
| 6.2 Baten en lasten | 26 |
| 6.3 Toelichting | 27 |
| 7 Paragrafen | 29 |
| 7.1 Inleiding | 29 |
| 7.2 Lokale heffingen | 29 |
| 7.3 Weerstandsvermogen | 29 |
| 7.4 Risicomanagement | 30 |

| | | |
|-------------------------------------|---|-----------|
| 7.5 | Onderhoud kapitaalgoederen | 32 |
| 7.6 | Financiering | 32 |
| 7.7 | Verbonden partijen | 32 |
| Deel 2: Financiële begroting | | 34 |
| 8 | Overzicht van Baten en Lasten | 35 |
| 9 | Ontwikkeling werkplanbijdragen 2016 - 2018 | 37 |
| 10 | Ontwikkeling financiële positie | 38 |

Voorwoord

Voor u ligt de begroting voor het jaar 2018 van de DCMR. De begroting bestaat onder meer uit de programma's Bedrijven en Gebieden. De inhoud van deze programma's geeft aan welke rol de DCMR in het Rijnmondgebied speelt en welke taken in opdracht van de participanten worden uitgevoerd.

Het doel dat in beide programma's wordt nagestreefd is een veilig en leefbaar Rijnmondgebied. Hieraan wordt gewerkt door het uitvoeren van de bedrijfsgerichte milieutaken; reguleren, inspecteren en handhaven. De uitvoering van deze bedrijfsgerichte taken is direct verbonden met de gebiedsgerichte taken van de DCMR, waarbij het er om gaat de bedrijvigheid binnen de regio zo goed mogelijk in te passen in de beschikbare milieuruimte die de omgeving biedt.

Zowel in de bovengenoemde programma's, als in het beleidskader van deze begroting vindt u de ontwikkelingen waarop de DCMR in 2018 inzet zal plegen. Een tweetal ontwikkelingen daaruit wil ik graag benadrukken.

Ten eerste vraagt de invoering van de Omgevingswet aandacht. De invoering van de nieuwe wet komt nu echt dichtbij. De inwerkingtreding is in 2019 gepland. Samen met onze participanten moeten we daarom voorbereid zijn op de gewenste snellere besluitvorming, de grotere afwegingsruimte op gemeentelijk niveau, en de integrale benadering van de leefomgeving. Dat vraagt om samenspel tussen alle betrokken partijen en inzicht in de (milieu)kwaliteit van het gebied op basis van toegankelijke data.

Ten tweede noem ik hier dat de DCMR ook in 2018 blijft werken aan verbetering van de werkprocessen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). De lijn van risicogestuurd toezicht, consequent handhaven en transparantie over resultaten wordt doorontwikkeld en uitgebouwd. Met de in 2016 ingezette domeingerichte aanpak ontstaat scherper zicht op het naleefgedrag binnen de branches en de interventies die daarbij passen. Een programmatische en meerjarige aanpak van zowel reguleren, als inspecteren en handhaven, zorgt voor focus op de zaken die ertoe doen.

Ik heb er vertrouwen in dat de DCMR ook komend jaar weer op een goede manier in uw opdracht kan werken aan een veilige en leefbare regio.

Rosita Thé
directeur

1 Inleiding

1.1 Aard begroting

De DCMR is als gemeenschappelijke regeling een samenwerkingsverband van de provincie Zuid-Holland, gemeente Rotterdam en veertien regiogemeenten in het Rijnmondgebied. De DCMR is één van de vijf regionale uitvoeringsdiensten in Zuid-Holland en verricht zijn taken voornamelijk in het Rijnmondgebied. Voor een aantal taken heeft de DCMR een groter werkgebied, zoals Brzo (landelijk coördinerend) en de meldkamer (geheel Zuid-Holland). In het vervolg van deze begroting wordt echter steeds gesproken over het Rijnmondgebied, wanneer het over het werkgebied gaat.

De rol en taakuitvoering van de DCMR wordt bepaald door de opdrachten die door de participanten bij de DCMR zijn belegd. Deze opdrachten hebben betrekking op uitvoering van het door hen vastgestelde milieubeleid, binnen de daartoe beschikbaar gestelde middelen. De DCMR is dan ook vergelijkbaar met een onderdeel van een gemeente of provincie, dat de uitvoering verzorgt van het programma milieu door het leveren van producten en diensten die moeten bijdragen aan het realiseren van vastgestelde milieudoelstellingen.

In termen van het Besluit Begroten en Verantwoorden 2004 (hierna: BBV) moet deze begroting van de DCMR daarom worden gezien als informatie voor de sturing van de uitvoering (uitvoeringsinformatie).

1.2 Doel

De begroting biedt inzicht in de werkzaamheden van de DCMR en het financiële kader waarbinnen deze worden verricht. Om dit zo helder mogelijk weer te kunnen geven is deze begroting opgebouwd uit de programma's Bedrijven en Gebieden. Het programma Bedrijven bevat alle bedrijfsgerichte activiteiten, zoals reguleren, inspecteren en handhaven. In het programma Gebieden ligt de nadruk op de ruimtelijke adviestaken en de activiteiten voor verbetering en bewaking van leefomgevingskwaliteit. In de dagelijkse uitvoering wordt verbinding gemaakt tussen deze programma's om ervoor te zorgen dat het "bedrijf in zijn omgeving" wordt benaderd en de gebiedsgerichte kennis en taken worden gecombineerd met de bedrijfsgerichte uitvoering.

De begroting heeft ten aanzien van de uit te voeren werkzaamheden een kaderstellend en richtinggevend karakter. De concrete invulling van de uit te voeren werkzaamheden wordt per participant in de werkplannen 2018 vastgelegd.

1.3 Leeswijzer

De begroting is ingedeeld in overeenstemming met de richtlijnen die zijn neergelegd in de artikelen 7 t/m 23 van het BBV. Dit heeft tot gevolg dat deze begroting uit twee delen bestaat; de beleidsbegroting (deel 1) en de financiële begroting (deel 2).

Het eerste deel, de beleidsbegroting, bestaat uit de volgende onderdelen:

- Beleidskader (hoofdstuk 2); hierin worden de belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen op het werkterrein van de DCMR geschetst.
- Financieel kader (hoofdstuk 3); hierin worden de afrekensystematiek en financiële uitgangspunten toegelicht.
- Programmaplan (hoofdstukken 4, 5 en 6); het programmaplan bevat de te realiseren programma's (Bedrijven, Gebieden, Bedrijfsvoering).

- Paragrafen (hoofdstuk 7); dit hoofdstuk geeft onder meer inzicht in de bedrijfsvoering en het weerstandsvermogen van de DCMR.

Het tweede deel, de financiële begroting, bestaat uit de volgende onderdelen:

- Overzicht van baten en lasten 2018 (hoofdstuk 8).
- Ontwikkeling van de baten 2016 - 2018 (hoofdstuk 9).
- Ontwikkeling van de financiële positie van de DCMR (hoofdstuk 10).

Deel 1: Beleidsbegroting

2 Beleidskader

2.1 Inleiding

Het Rijnmondgebied wordt gekenmerkt door een grote bevolkingsdichtheid en een sterke concentratie van bedrijven en grote industrie. De bestuurlijke ambitie van de regio is erop gericht dat de ontwikkeling als economische topregio hand in hand gaat met behoud en verbetering van de leefkwaliteit en veiligheid. De regio wil zich ontwikkelen als een modern, innovatief en duurzaam haven- en industriecomplex en tegelijk borg staan voor een goede bewaking van leefomgevingskwaliteit en veiligheid.

Voor de aanpak van dit milieu- en veiligheidsvraagstuk zijn door de participanten van de DCMR beleidsdoelstellingen vastgelegd. Deze beleidsdoelstellingen van de opdrachtgevers vormen, samen met de wettelijke eisen en de landelijke doelstellingen, het kader waarbinnen de DCMR de taken uitvoert. Het realiseren van de doelstellingen uit het beleidskader op regionaal en lokaal niveau is een gezamenlijke opgave en vergt instrumentinzet en maatregelen van provincie, gemeenten en de diverse samenwerkingsverbanden. De DCMR levert vanuit zijn takenpakket een bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen uit het beleidskader.

In het meerjarenprogramma VTH 2017 – 2020 (hierna MJP) is aangegeven op welke wijze de DCMR invulling geeft aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen van de participanten. De DCMR en zijn participanten beschrijven in het MJP de focus voor de VTH-taken voor de komende jaren op de diverse milieuthema's en geven aan welke ontwikkelingen nader onderzocht worden. In dit hoofdstuk zullen de beleidsmatige hoofdpunten uit dit MJP worden weergegeven, aangevuld met de onderdelen uit het programma gebieden waar de focus in 2018 op zal liggen. Deze beleidspunten zijn onderverdeeld in zogenaamde focuspunten (paragraaf 2.2) en ontwikkelingspunten (paragraaf 2.3). Vervolgens wordt in de hoofdstukken 4 en 5 aangegeven op welke wijze het beleidskader binnen de programma's Bedrijven en Gebieden wordt gerealiseerd.

2.2 Focuspunten

De combinatie van ruim 25.000 bedrijven, intensief transport en de nabijheid van ruim 1 miljoen inwoners vraagt om een voortdurende aandacht voor het voorkomen en waar mogelijk terugdringen van milieu- en veiligheidsrisico's. De grenzen voor milieukwaliteit en veiligheid moeten zorgvuldig worden bewaakt. Daartoe zijn per milieuthema meerjarige focuspunten benoemd. De DCMR werkt in 2018 doelgericht aan focuspunten binnen de volgende milieuthema's:

1. Veiligheid

Het Rijnmondgebied kent relatief veel risicobedrijven binnen de chemiesector en de op- en overslagbedrijven. Deze bedrijven moeten voldoen aan de hoogste veiligheidsstandaarden. Ten aanzien van het thema externe veiligheid gelden in 2018 de volgende focuspunten:

- Kritische veiligheidsvoorzieningen; Incidenten bij de risicobedrijven hebben door de bedrijfsactiviteiten potentieel een groot effect op de veiligheid in de woonomgeving. Daarom zijn juist daar de kritische veiligheidsvoorzieningen relevant. De DCMR zet voor het scenario 'kleine kans groot effect' extra in op het op orde hebben van de hiervoor kritische veiligheidsvoorzieningen. Dit gebeurt door gerichte actualisatie van de vergunningen en toezicht met extra aandacht voor de aanwezigheid, de werking en het onderhoud van kritische veiligheidsvoorzieningen.
- Implementatie Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS); De PGS gaat over de omgang met risicovolle stoffen. Wanneer bedrijven niet aan de eisen van de best beschikbare technieken voldoen, ontstaan er vermijdbare veiligheids- en milieurisico's. De PGS documenten

worden de komende periode door de overheid geactualiseerd. De DCMR verankert in vier jaar tijd de nieuwe eisen in de vergunningen.

- Integriteit installaties: Veel bedrijven in de Rijnmond werken met relatief oude installaties (waaronder reactoren en tanks) en drukopslagbollen. Het komt voor dat de toestand van de installaties zodanig is verslechterd dat ze niet meer aan de eisen voldoen. Er ontstaat dan een risico voor de veiligheid en gezondheid. De DCMR onderzoekt daarom de integriteit van deze installaties.
- Veiligheidscultuur: Veiligheidscultuur is het derde noodzakelijke aspect voor het beheersen van de risico's van een inrichting (naast integriteit installaties en veiligheidsmanagement). Veiligheidscultuur gaat over veiligheidsbewustzijn en het beheersen van het gedrag van medewerkers om incidenten te voorkomen. Het stimuleren van verbetering van de veiligheidscultuur is daarom een belangrijk onderdeel van het toezicht op de risicovolle bedrijven.

2. Lucht en geur

Een goede luchtkwaliteit is belangrijk. De afgelopen jaren is de luchtkwaliteit in de Rijnmond over het algemeen verbeterd. Ten aanzien van het thema lucht en geur gelden in 2018 de volgende focuspunten:

- Stikstofoxiden (NOx): Stikstofoxiden ontstaan bij alle vormen van verbranding op hoge temperatuur, zoals bij stookinstallaties. Stikstofoxiden werken verzuring van het milieu in de hand en zijn schadelijk voor de luchtwegen. Ze kunnen smog creëren en versterken het broeikas-effect. Als gevolg van wetswijzigingen actualiseert de DCMR vergunningen en voert de DCMR inspecties uit.
- Vluchtige organische stoffen (VOS): VOS zijn slecht voor de gezondheid en het milieu. Sommige zijn kankerverwekkend en andere bedreigen de ozonlaag. Specifiek voor de kankerverwekkende stof benzeen is er af en toe publieke onrust over kortdurende verhoogde concentraties. Er vinden nog steeds overschrijding van de streefwaarde (1 µg/m³) voor benzeen in het Rijnmondgebied plaats. Op dit moment wordt een aantal regels herzien. De DCMR verankert de gewijzigde eisen in vergunningen of maatwerkvoorschriften en houdt toezicht op de implementatie daarvan door bedrijven.
- Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS): ZZS zijn zeer slecht voor de gezondheid en het milieu omdat ze bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, genetische schade aanrichten, de voortplanting belemmeren of zich in de voedselketen ophopen. Deze schadelijke gevolgen leiden tot grote maatschappelijke onrust wanneer emissies plaatsvinden of hebben plaatsgevonden. De overheid stelt strenge regels op om deze stoffen zoveel mogelijk uit de leefomgeving te weren. Er vindt toezicht plaats op uitstoot van ZZS in lucht en lozingen in het water.
- Geurhinder: Geuroverlast beïnvloedt de leefbaarheid en gezondheid. Vooral geuroverlast veroorzaakt door de chemie en de tank op- en overslag komt veel voor en heeft een nadelig effect. Ook de voedingsmiddelenindustrie en het afvalwaterbeheer zorgen geregeld voor industriële geurklachten. De grootste geurhinder ontstaat bij een niet goed functionerende dampretourverwerking of bij te snel pompen. Momenteel herzielt de overheid de BREF Large Volume Organic Chemical Industry. De nieuwe eisen worden binnen vier jaar in de vergunningen verankerd en houdt toezicht op de implementatie van deze eisen door de bedrijven.

3. Energie en Klimaat

Energiebesparing is een belangrijk aspect in het verbeteren van de duurzaamheid. Nederland streeft naar 1,5% energiebesparing per jaar. Zo'n 40% van het energieverbruik in Nederland ligt bij bedrijven, voornamelijk bij de industrie. In het Energieakkoord 2013 is vastgelegd dat gemeenten en provincies prioriteit moeten geven aan de handhaving van de energiebesparingsverplichtingen in de Wet milieubeheer en de EED (Energie Efficiency Directive). De participanten hebben dan ook aangegeven veel belang te hechten aan energiebesparingsmaatregelen, wat daarom een focuspunt is voor de DCMR in 2018.

Voor de middelgrote en kleinverbruikers zet de DCMR wettelijk instrumentarium in voor het treffen van energiebesparende maatregelen. Voor bedrijven waar geen wettelijk instrumentari-

um beschikbaar is, zal de nadruk liggen op innovatie, nieuwe samenwerkingsverbanden, ruimtelijke planvorming, het aanboren van externe subsidiestromen of andere fondsen en het op andere wijze scheppen van de juiste randvoorwaarden voor verduurzaming.

4. Afval, afvalwater en bodem

Bescherming van het riool is een bestuurlijke prioriteit en focuspunt voor de DCMR. Lozing op het riool van oliën en vetten kan de werking van het riool en de waterzuiveringsinstallaties door dichtslibbing ernstig verstoren. Het riool functioneert dan niet goed, met overlast voor bewoners en andere gebruikers als gevolg. Bovendien kan dit leiden tot overstorten van het riool, waardoor ongezuiverd afvalwater in het milieu kan komen. Deze verstoppingen treden vooral op als de inrichtingen waar voedingsmiddelen worden bereid (horeca) en de voedingsmiddelenindustrie (verwerkers van plantaardige en dierlijke oliën en vetten) hun oliën en vetten in het riool lozen. De DCMR zet contacten met gemeenten en rioolbeheerders op. Daarna gaan we controleren bij welke relevante bedrijven we problemen signaleren. Dit evalueren we jaarlijks.

Voor bodem worden de doelen vooral bepaald door het Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020. Daarin heeft de aanpak van de spoedlocaties op basis van verspreiding en de aanpak van de humane en ecologische spoedlocaties (waaronder diffuus lood) prioriteit.

5. Geluid

Geluidhinder heeft een nadelige invloed op de gezondheid en op de leefbaarheid. Horecabedrijven zorgen in voorkomende gevallen voor (aanzienlijke) hinder door muziek gerelateerde activiteiten in de avond- en vroege nachtperiode. Geluidsoverlast van de horeca is dan ook een focuspunt in 2018.

Is er geluidshinder, dan treedt DCMR handhavend op. Voorkomen is echter beter dan handhaven. Een van de oorzaken van het ontstaan van geluidhinder door horecagelegenheden is de relatief snelle wisselingen van exploitanten. Daardoor is er met regelmaat sprake van repeterende klachtenpatronen. DCMR wil daarom met de participanten een goede preventieve aanpak opzetten rond de aanvraag van exploitatievergunningen.

2.3 Ontwikkelingspunten

Naast de focuspunten op de milieuthema's ziet de DCMR een aantal ontwikkelingspunten op zich afkomen waarvan ook de participanten hebben aangegeven ze relevant te vinden. Deze ontwikkelingspunten vergen nadere verkenning om te bepalen of en hoe de DCMR deze punten bij de reguliere uitvoering van de VTH-taken (of gebiedstaken) kan meenemen.

In 2018 richt de DCMR zich op de volgende ontwikkelingspunten:

1. Omgevingswet

Het doel van de Omgevingswet is dat er meer ruimte ontstaat voor gebiedsontwikkeling met voldoende waarborgen voor kwaliteit. Uitgangspunt daarbij is 'eenvoudig beter'. Met de wet wordt een veelheid aan wetten en regels samengevoegd; 26 wetten in 1 wet (waaronder de Wabo), 350 wetsartikelen in plaats van 5000 en 4 uitvoeringsbesluiten in plaats van 120 AMvB's.

De wet gaat uit van integratie op plan- en beleidsniveau, een integrale beoordeling van de leefomgeving (milieu, duurzaamheid, natuurbescherming, welstand, gezondheid, infrastructuur), meer lokale bestuurlijke afwegingsruimte en verregaande automatisering. Hierdoor is vooraf sneller duidelijk wat wel en niet kan en is minder bijsturing en reparatie nodig in de uitvoering.

Naar verwachting treedt de wet in 2019 in werking. Dit heeft consequenties voor de wijze waarop beleid- en ruimtelijke advisering, vergunningverlening, toezicht en handhaving plaatsvindt. Gelet hierop zal de DCMR zich inspannen op de volgende gebieden:

- Het komen tot goed samenspel met de participanten.
- Het aanbieden van actuele kennis en gegevens over de gebiedskwaliteit.
- Het voorsorteren op de Omgevingswet in kennis, processen en producten.

2. Ontwikkeling gegevensbeheer

Voor een integrale benadering zoals de Omgevingswet voorstaat, is het belangrijk om over betrouwbare en actuele gegevens te beschikken zodat deze in alle fasen van de beleidscyclus ingezet kunnen worden. De DCMR beschikt en gebruikt uiteenlopende milieugegevens bij vergunningverlening, handhaving en advies bij ruimtelijke vraagstukken. Inzet is gegevens zo te beheren en op orde te hebben dat deze beschikbaar, bruikbaar en bestendig zijn zowel binnen de DCMR als voor externe doelgroepen. Daartoe richt de DCMR zich onder meer op het landelijke 'Digitale Stelsel Omgevingswet' waarmee een uniforme standaard wordt neergezet voor omgevingsdata. Samen met de participanten wordt gekeken naar een optimale regionale uitwerking.

3. Nieuwe brandstoffen

Momenteel vindt er een ontwikkeling plaats waarbij nieuwe brandstoffen worden ingezet in het verkeer. De productie, de opslag, het vervoer en de verlading van nieuwe brandstoffen brengen extra veiligheidsrisico's met zich mee. Naar verwachting zullen de knelpunten in de komende jaren gaan toenemen met de voorziene groei van het gebruik van nieuwe brandstoffen. Vraagstukken m.b.t. LNG en waterstof bijvoorbeeld zijn zeer actueel (Cruiseterminal Wilhelminapier).

Het is nodig om de toepassing van nieuwe brandstoffen in stedelijk gebied te onderzoeken en een afwegingskader voor de beoordeling van het veiligheidsrisico vast te stellen. Voor uitvoering van regelgeving t.a.v. nieuwe brandstoffen moeten de medewerkers van de DCMR een adequaat kennisniveau hebben en zij dienen hiervoor opgeleid te worden.

4. Asbestketen en grondstromen

Asbestvezels vormen bij inademing een groot gezondheidsrisico. Hoewel de toepassing om die reden inmiddels is verboden, komt asbest nog veel voor. Het verwijderen moet zorgvuldig gebeuren, om te voorkomen dat er alsnog asbestvezels in het milieu komen. Asbestverontreiniging leidt stevast tot grote maatschappelijke onrust. Daarom heeft dit ontwikkelingspunt ook bestuurlijk een hoge prioriteit.

In de komende jaren zal in verband met het verbod op asbestdaken (2024) veel verwijdering/sloop van deze daken plaatsvinden. Door de relatief hoge verwijderingskosten voor de ondoener van dit asbestafval neemt het risico toe dat bij de sloop van deze daken er nieuwe verontreinigingen ontstaan. Er zullen als gevolg van dit verbod naar verwachting nieuwe asbestsaneerders op de markt komen die mogelijk niet allemaal over de juiste certificeringen en/of kennis en/of veiligheidscultuur zullen beschikken. De kans op illegale verwijdering van asbesthoudend materiaal (intensivering asbestdaken sanering) wordt groter.

Bij het transport van verontreinigde grond naar bijvoorbeeld locaties voor terreinophoging, kunnen gezondheidsrisico's ontstaan. De handelingen met en de kwaliteitsverklaringen van deze partijen grond voldoen regelmatig niet aan de regelgeving. Het grondverzet geeft ruimte aan grondbewerkers en toeleveranciers voor het illegaal mengen met andere partijen grond of voor het slim herbemonsteren van de betreffende partij grond. Met minerale olie verontreinigde grond kan in de praktijk bij tijdelijke opslag worden "uitgedampt" tot recyclebare grond (voor recycling mag grond maximaal 3 jaar in tijdelijke opslag worden genomen).

Voor dit ontwikkelingspunt is het nodig aandacht te besteden aan de hele keten, de informatie-huishouding binnen de keten en de onderlinge samenhang tussen de partijen die daarin een rol spelen. De DCMR zal eerst de ketens in kaart brengen en een gerichte aanpak ontwikkelen.

5. Van afval naar grondstof; circulaire economie

De toenemende schaarste op het gebied van traditionele grondstoffen, en de wens om de afhankelijkheid (van het importeren) daarvan terug te dringen, maakt dat overheden en marktpartijen in toenemende mate inzetten op de meer circulaire en biobased economie, waarbij afval als grondstof wordt ingezet. De Europese Commissie heeft in december 2015 een beleidspakket voor de circulaire economie gelanceerd.

De participanten onderschrijven het bestuurlijk belang van het bevorderen van de circulaire economie. Vooral in het Rijnmondgebied met zijn grote belang in traditionele grondstoffen als olie, kolen en andere mineralen wordt de urgentie van deze transitie gevoeld. Partijen zetten onder meer in op recycling en optimale benutting van grondstoffen.

De DCMR richt zich op inpassing van deze nieuwe vormen van bedrijvigheid in het gebied. Daarbij wordt bezien of de nieuwe bedrijvigheid niet onevenredig gehinderd wordt door bestaande wettelijke kaders en regels die op de oude economie zijn toegesneden.

6. Warmte/koude uitkoppelen

Bij de grote industrie gaat veel energie standaard verloren in de vorm van warmte of koude. Die warmte of koude kan door andere bedrijven benut worden of bij warmte ook in een warmtenet voor bijvoorbeeld huishoudens gestopt worden. In de overgang naar beperkt fossiel tijdperk zal hier de komende jaren de meeste aandacht naar uit gaan. Vanuit Europa is hier via de Energie-efficiëntie richtlijn al aandacht voor. Bij nieuwbouw en renovatie van stookinstallaties groter dan 20 MW is een kosten/batenanalyse naar uitkoppeling inmiddels verplicht. Warmte/koude uitkoppelen wordt nog maar zeer beperkt toegepast. Het effect van toepassen hiervan door een groot bedrijf kan echter zeer groot zijn.

DCMR is actief betrokken bij de werkzaamheden onder regie van het Programmabureau Warmte Koude Zuid-Holland. DCMR wil verkennen welke mogelijkheden zij heeft om deze ontwikkelingen binnen de grote inrichtingen te stimuleren.

7. Cybersecurity

Bedrijven maken in toenemende mate gebruik van het internet om hun installaties efficiënt en plaats-onafhankelijk te kunnen besturen. Dat brengt kwetsbaarheid en veiligheidsrisico's met zich mee als deze besturing op afstand kan worden gehackt. De richtlijn Netwerk- en Informatiebeveiliging verplicht exploitanten van kritieke infrastructuur, essentiële aanbieders van informatiemaatschappijdiensten en overheden om adequate maatregelen te nemen om beveiligingsrisico's te beheren en ernstige incidenten te rapporteren. De overheid heeft deze Europese richtlijn vastgesteld en werkt deze nu nationaal uit. Onduidelijk is vooralsnog wie als bevoegd gezag voor deze richtlijn wordt aangewezen. Vooruitlopend op de richtlijn moeten cyberincidenten worden gemeld bij het nationaal cyber security centrum (NCSC), dat ondersteuning biedt op vlak van digitale veiligheid.

De DCMR gaat met de relevante partijen om de tafel om te onderzoeken of en zo ja welke rol hij heeft bij het terugdringen van de met cybercrime verbonden risico's voor de omgeving. Daarbij ligt de focus van de DCMR op de kritische industrie.

8. Ontkoppelen hemelwater

Met de klimaatveranderingen wordt verwacht dat het aantal extreme regenbuien zal toenemen. Wanneer dit niet verontreinigde hemelwater op het riool wordt geloosd, brengt dit een onnodige en grote belasting van de capaciteit met zich mee. Hierdoor zal het reinigingsrendement van de zuiveringsinstallaties minder zijn. Overschrijding van de capaciteit van het riool resulteert over-

stort van vervuild rioolwater naar het oppervlaktewater, met verontreiniging van het oppervlaktewater als gevolg. De participanten vinden het bestuurlijk van belang om op deze veranderingen te anticiperen. Wanneer dit past binnen het beleid, de specifieke mogelijkheden en de ambitie van participanten, worden de mogelijkheden voor hergebruik van hemelwater daarin meegenomen.

DCMR zal onderzoeken op welke wijze zij de ontkoppeling van het hemelwater bij inrichtingen kan bevorderen. Daarbij wordt aandacht besteed aan de mogelijkheid van hergebruik van hemelwater.

3 Financieel kader

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt weergegeven binnen welk financieel kader de beleidsdoelstellingen uit het vorige hoofdstuk worden gerealiseerd.

3.2 Financieel kader

In onderstaande tabel 1 wordt inzicht gegeven in de meerjarige financiële kaders van de participanten:

Tabel 1

| Meerjarenraming | Kader 2018 | Kader 2019 | Kader 2020 | Kader 2021 |
|-----------------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
| Gemeente Albrandswaard | € 313.004 | € 313.004 | € 313.004 | € 313.004 |
| Gemeente Barendrecht | € 481.402 | € 481.402 | € 481.402 | € 481.402 |
| Gemeente Brielle | € 445.429 | € 445.429 | € 445.429 | € 445.429 |
| Gemeente Capelle a/d IJssel | € 406.192 | € 406.192 | € 406.192 | € 406.192 |
| Gemeente Goeree-Overflakkee | € 1.257.184 | € 1.257.184 | € 1.257.184 | € 1.257.184 |
| Gemeente Hellevoetsluis | € 395.775 | € 395.775 | € 395.775 | € 395.775 |
| Gemeente Krimpen a/d IJssel | € 444.370 | € 444.370 | € 444.370 | € 444.370 |
| Gemeente Lansingerland | € 1.200.531 | € 1.200.531 | € 1.200.531 | € 1.200.531 |
| Gemeente Maassluis | € 315.221 | € 315.221 | € 315.221 | € 315.221 |
| Gemeente Nissewaard | € 951.922 | € 951.922 | € 951.922 | € 951.922 |
| Gemeente Ridderkerk | € 785.411 | € 785.411 | € 785.411 | € 785.411 |
| Gemeente Schiedam | € 1.094.764 | € 1.094.764 | € 1.094.764 | € 1.094.764 |
| Gemeente Vlaardingen | € 1.358.154 | € 1.358.154 | € 1.358.154 | € 1.358.154 |
| Gemeente Westvoorne | € 424.070 | € 424.070 | € 424.070 | € 424.070 |
| Gemeente Rotterdam | € 17.176.647 | € 17.176.647 | € 17.176.647 | € 17.176.647 |
| Provincie Zuid-Holland | € 22.138.658 | € 22.138.658 | € 22.138.658 | € 22.138.658 |
| Projecten | € 7.500.000 | € 7.500.000 | € 7.500.000 | € 7.500.000 |
| Totaal participanten | € 56.688.734 | € 56.688.734 | € 56.688.734 | € 56.688.734 |

3.3 Uitgangspunten

Bovenstaand financieel overzicht is gebaseerd op de volgende uitgangspunten en aannames.

1. Voor het structurele financiële kader van de gemeenten wordt rekening gehouden met een indexering van + 0,1 % op de werkplanbijdragen overeenkomstig het concept van de indexeringsbrief voor gemeenschappelijke regelingen. Deze indexering wordt door de deelnemende gemeenten vastgesteld op basis van de voorstellen van de Financiële Werkgroep Sturing Gemeenschappelijke Regelingen.
2. Voor het financieel kader van de provincie wordt rekening gehouden met een indexering van 0% conform de uitgangspuntenbrief financieel kader 2018 gemeenschappelijke regeling DCMR. Deze nullijn wordt door de provincie heroverwogen wanneer de DCMR kan

aantonen dat hierdoor de taakuitvoering zowel kwalitatief als kwantitatief onder druk komt te staan.

3. Het financieel kader voor de provincie is inclusief de structurele bijdrage voor de overheveling van de provinciale en gemeentelijke BRZO/RIE bedrijven van de omgevingsdiensten Midden Holland en West Holland (€ 411.624).
4. Het financieel kader voor Rotterdam houdt rekening met een eerder aangekondigde taakstelling van € 300.000. Een nadere invulling hiervan vindt plaats in het werkplan 2018.
5. Er is in de gemeentelijke en provinciale financiële kaders nog geen rekening gehouden met een extra bijdrage voor de uitvoering van de EED taken waarvoor landelijk extra geld beschikbaar is gesteld in het provincie- en gemeentefonds.
6. Er is in de kaders rekening gehouden met de financiële consequenties van de verhoging van de doelluitkering VVGB in het gemeentefonds bij zowel de gemeente Rotterdam als de overige regiogemeenten. Hierbij is voor de verdeling van de verhoging over de gemeenten de oorspronkelijke verdeelsleutel van de VVGB-doelluitkering gehanteerd. Aangezien in de decembercirculaire 2016 nog geen verdeling per gemeente is opgenomen, zijn meegenomen bedragen onder voorbehoud. Bij de vaststelling van het werkplan wordt het definitieve bedrag bepaald.
7. De financiële kaders voor de gemeentelijke participanten zijn voor wat betreft de bedrijfsgerichte taken gebaseerd op de budgetteringsmethodiek zoals deze door het AB op 12 december 2013 is vastgesteld. Deze methodiek houdt in dat op basis van bedrijfsjaarkentallen de omvang van het bedrijfsgerichte takenpakket wordt bepaald. Deze systematiek wordt in 2017 geëvalueerd. Na besluitvorming in het AB worden de nieuwe kentallen voor de begroting 2019 toegepast.
8. De financiering van de uitvoering van de provinciale VTH-taken zal op termijn mede worden bepaald op basis van de kostprijsmethodiek, die in samenwerking tussen de provincie Zuid-Holland en de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten is ontwikkeld. Het jaar 2016 is gebruikt om het cijfermateriaal voor de kostprijsmethode naast elkaar te zetten en te evalueren. Met de ervaringen van 2016 wordt het kostprijsstelsel in 2017 geëvalueerd, gevalideerd en doorontwikkeld, zodat op termijn nadere afspraken over het gebruik kunnen worden gemaakt.
9. De in het AB vastgestelde systematiek voor bepaling van de uurtarieven vormt de basis voor de financiële vertaling van uren naar geld. Een eventuele wijziging in uurtarieven 2018 kan in de werkplannen 2018 tot verschuivingen binnen of tussen de programma's leiden. De ontwikkeling van de tariefstelling worden besproken in het DB van juni, rekening houdend met de kostenontwikkeling die voor 2018 wordt voorzien. Op dit moment kan nog geen uitgekristalliseerd beeld van de kostenontwikkeling worden gegeven, maar bij de voorbereiding van de tariefstelling zal rekening moeten worden gehouden met verwachte ontwikkelingen in pensioenlasten en de Cao. De laatste Cao liep af op per 31-12-2016 en er is nog geen duidelijkheid over een nieuwe overeenkomst.
10. De bijdragen van de participanten voor de dienstbrede projecten (zoals Meldkamer, Ranomos en I-kwadraat) blijft ongewijzigd ten opzichte van 2017. Over de hoogte en eventuele herverdeling van de financiële bijdragen voor deze projecten zal in het AB van 5 juli een afzonderlijk voorstel worden ingebracht. Indien besluitvorming leidt tot wijzigingen, worden deze in een begrotingswijziging 2018 verwerkt.
11. De bijdragen van participanten in de meerjarenraming zijn vanwege onzekere vooruitzichten bij de overheid en overeenkomstig voorgaande jaren geïndexeerd met een percentage van 0%.
12. De begroting is opgezet conform de vigerende financiële regelgeving (BBV). Dit betekent concreet:
 - Er is een landelijk vastgestelde uniforme set van taakvelden. Voor de programma's Bedrijven en Gebieden van de DCMR alleen het taakveld 'milieubeheer' relevant;
 - De door de participanten gezamenlijk vastgestelde prestatie-indicatoren worden opgenomen in het programma Bedrijven;
 - De kosten van de overhead worden apart geraamd in een apart (derde) programma Bedrijfsvoering;
 - Er wordt een raming van de Vennootschapsbelasting (VPB) opgenomen in het programma Bedrijfsvoering;
 - Er wordt een raming van de algemene dekkingsmiddelen opgenomen;
 - Er wordt een raming van de post onvoorzien opgenomen;

- Van de vijf landelijk vastgestelde financiële indicatoren zijn er voor de DCMR slechts drie relevant. Deze worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen;
 - De belangrijkste financiële risico's voor de DCMR zullen in de paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen worden benoemd en gekwalificeerd. Hierin wordt ook de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen toegelicht en onderbouwd.
13. Op verzoek van de provincie is in paragraaf 6.3 een indicatie opgenomen van de financiële omvang van de vrijgestelde en de belaste activiteiten in het kader van de wet Vennootschapsbelasting.

4 Programma Bedrijven

4.1 Inleiding

Het programma Bedrijven bevat alle taken die de DCMR uitvoert die betrekking hebben op bedrijven. Dit zijn reguleren, inspecteren en handhaven op basis van wetgeving zoals de Wabo, het Activiteitenbesluit, Bodemwet- en regelgeving, Luchtvaartwet- en regelgeving, de Provinciale milieuverordening en de Ontgrondingenwet.

De doelen uit het beleidskader worden binnen het programma bedrijven gerealiseerd op de wijze zoals afgesproken in het VTH uitvoeringsplan. Enkele afspraken daaruit zijn:

- Inspecties worden informatie- en risicogestuurd uitgevoerd.
- Bedrijven worden onverkort intensief gecontroleerd op de uitvoering van veiligheidssystemen, de technische installaties en op veiligheidscultuur.
- De sanctiestrategie wordt consequent toegepast.
- Eigen verantwoordelijkheid van bedrijven, branches en ketens op het gebied van milieu en veiligheid wordt versterkt.
- Kwaliteit van uitvoering door samenwerking tussen inspectiediensten en omgevingsdiensten wordt versterkt.

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke werkzaamheden in 2018 binnen het programma bedrijven centraal staan. Dit aan de hand van beantwoording van drie vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag dat kosten?

4.2 Wat willen we bereiken?

Ten aanzien van hetgeen de DCMR binnen het programma Bedrijven wil bereiken wordt verwezen naar het kader uit hoofdstuk 2. De exacte uitwerking daarvan in 2018 wordt, binnen de kaders van de werkplannen, vertaald in een uitvoeringsprogramma.

4.3 Wat gaan we daarvoor doen?

Binnen het programma Bedrijven gelden in 2018 de volgende speerpunten die in deze paragraaf nader worden toegelicht:

1. Realiseren doelen door uitvoering VTH taken op hoog niveau.
2. Naleving binnen branches.
3. Optimale dienstverlening en efficiënte uitvoering Wabo.
4. Moderniseren milieubeleid door vernieuwen van het instrumentarium VTH.
5. Vanuit Brzo+ ontwikkeltrajecten initiëren om de kwaliteit van de uitvoering en het level playing field voor bedrijven te verbeteren.
6. De bevolking in begrijpelijke taal informeren over de uitvoering van de VTH taken door de DCMR.

Ad. 1 Uitvoering VTH taken op hoog niveau

Om het hoge niveau van uitvoering zoals bedoeld in het VTH uitvoeringsplan te kunnen realiseren wordt ingezet op twee sporen, het beheren en ontwikkelen van kennis enerzijds en het programmatisch organiseren van de VTH-taken anderzijds.

Kwalitatief hoogwaardige kennis is de basis en het vertrekpunt voor een goede uitvoering. De DCMR zorgt dat milieukennis op peil blijft en verder wordt ontwikkeld. In dat kader zijn het effectieve gebruik van het bestaande kennisnetwerk en een adequate samenwerking met andere regionale en landelijke overheden van belang. Om de kwaliteit van uitvoerbaarheid van nieuwe wet en regelgeving te toetsen en te borgen denkt DCMR mee vanuit de uitvoeringspraktijk door inbreng in (landelijke) kennisinfrastructuurprojecten, waaronder die van Zuid-Holland en Omgevingsdienst NL (dit geldt evenzeer voor het programma Gebieden).

Sinds 2017 zijn de VTH-werkzaamheden op programmatische wijze meerjarig gepland middels het MJP, dat is gericht op het behalen van doelstellingen binnen de milieuthema's. Door het uitvoeren van de programmering vinden de VTH-taken risicogericht en met de juiste focus plaats. Het op deze wijze sturen op focuspunten om de bijdrage aan de fysieke leefomgeving inzichtelijk te maken is een van de aanbevelingen voor de Omgevingsdiensten uit de landelijke evaluatie van het vernieuwde VTH stelsel (juli 2015).

Binnen de inspectiecyclus komt de programmatische werkwijze tot uiting door middel van meerjarige uitvoeringsplannen per branche. Een dergelijke werkwijze vereist kennis van en zicht op de branche die geïnspecteerd wordt. Daarom werkt de DCMR sinds september 2015 in een structuur waarin bedrijfsbranches het primaire organisatiecriterium zijn.

Binnen reguleren komt de programmatische werkwijze tot uiting door het ontwikkelen van branchevisies waarin aangegeven is aan welke eisen bedrijven op de langere termijn moeten voldoen. Deze eisen worden doorvertaald naar vergunningen. Daarnaast wordt jaarlijks een actualisatieprogramma vergunningen opgesteld.

Ad. 2 Naleving binnen branches

De DCMR bewaakt en bevordert naleving bij bedrijven door een informatie- en risicogestuurde aanpak per brache op te stellen. De aanpak is gericht op branches omdat het bezien van het bedrijf in zijn branche een impuls geeft aan de kennis van de bedrijven door verbeterd zicht op de overeenkomsten en verschillen tussen vergelijkbare bedrijven, de koplopers en de aandachtbedrijven binnen de branche, de nalevingsproblematiek, de oorzaken daarvan en de te beïnvloeden externe stakeholders. Bedrijfsbranches bij de DCMR zijn onder meer horeca- en sportinrichtingen, tank op- en overslagbedrijven (natte bulk), raffinaderijen, tankstations, glas- tuinbouw, en metaalbewerking.

In 2016 heeft de DCMR daarom voor 41 branches een plan opgesteld waarin op hoofdlijnen de risico's, doelgroepanalyse en aanpak zijn beschreven voor de komende vier jaar. In 2017 zullen deze plannen worden bijgesteld aan de hand van de resultaten uit 2016.

Ad. 3 Optimale dienstverlening en efficiënte uitvoering Wabo

De DCMR blijft inzetten op verbetering van de kwaliteit en efficiëntie van de Wabo uitvoering door integrale ketensamenwerking tussen de DCMR, de Veiligheidsregio (VRR), de gemeente Rotterdam en de regiogemeenten. Dit mede ter voorbereiding op de Omgevingswet. Eén loket bij de DCMR voor de vergunningplichtige bedrijven in het havengebied en integraal vooroverleg bij complexere vergunningaanvragen zijn uitgangspunt.

Ad. 4 Vernieuwen VTH instrumentarium

De DCMR blijft innoveren om een professionele en efficiënte taakuitvoering waar te blijven maken en zoveel mogelijk voor te sorteren op de Omgevingswet.

Voor toezicht en handhaving wordt ingezet op versterking van de eigen verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven en worden ook andere instrumenten dan inspecties en sancties ingezet, mede op basis van toepassing van de methodiek 'doelgroepanalyse' die in 2018 verder wordt ontwikkeld binnen het werkproces.

De Omgevingswet beoogt procedures te vereenvoudigen en te verkorten, ook ten aanzien van vergunningverlening. Daarom oriënteert de DCMR zich op verandering van het proces en de inhoud van de vergunning(verlening). Daartoe wordt onder meer binnen het project VV 2.0 beoogd te komen tot een digitaal actueel beeld van de voor een bedrijf geldende verplichtingen, zodat het proces van het verstrekken van en het wijzigen van vergunningen versneld kan worden. Het streefbeeld is een dynamische vergunning waarin wijzigingen eenvoudig te verwerken zijn in de oorspronkelijke aanvraag en vergunning. De vergunning is daarmee altijd actueel. Met IenM en de provincie Zuid-Holland wordt gesproken over de wijze waarop het project uitgevoerd dient te worden.

Ad 5. Incidentenonderzoek

Wanneer er een incident optreedt, wordt op het betreffende incident gereageerd om de veiligheid en het milieu optimaal te beschermen. De gevolgen van een incident dienen op grond van de zorgplicht altijd onverwijld ongedaan te worden gemaakt en op basis van de vergunning is het bedrijf verplicht incidenten te melden. De informatie over incidenten die het bedrijf rapporteert naar de overheid, wordt vaak alleen gebruikt in de beoordeling over de veiligheid van het betreffende bedrijf. Te weinig wordt er naar aanleiding van incidenten gekeken of en bij welke andere inrichtingen vergelijkbare risico's spelen, zodat daar preventie kan plaatsvinden.

Het is belangrijk om de betreffende informatie te analyseren en door te vertalen naar vergelijkbare bedrijven. Er ligt een uitdaging om bij incidenten deze pdca-loop beter gesloten te maken door de juiste follow-up te geven aan de leerpunten.

Ad. 6 Uniforme aanpak voor Brzo bedrijven

Vanuit Brzo+ wordt regie gevoerd op de uitvoering van VTH-taken bij Brzo-bedrijven en worden ontwikkeltrajecten geïnitieerd om de kwaliteit van de uitvoering en het level playing field voor bedrijven te verbeteren. Doel is om de inspectiepartners als zijnde één overheid richting bedrijfsleven te laten acteren. Op het gebied van het eenduidig inspecteren zijn de laatste jaren enkele stappen gezet. De nadruk zal in 2018 liggen op enkele initiatieven om level playing field op het gebied van vergunningverlening te creëren.

Mogelijk worden in 2018 veranderingen doorgevoerd in de Brzo-structuur/mandatering, onder meer onder invloed van wetgeving en het OvV-rapport naar aanleiding van de opvolging van de aanbevelingen uit het Odfjell-rapport.

Ad .7 Transparante overheid

De DCMR informeert burgers over de staat van veiligheid en milieu van bedrijven in de directe leefomgeving door resultaten van relevante inspecties, handhavingbesluiten en CIN meldingen in begrijpelijke taal openbaar te maken. Dit vindt plaats in overleg met de participanten.

4.4 Kritische proces indicatoren

Binnen het programma bedrijven zijn met participanten de kritische proces indicatoren afgesproken, zoals opgenomen in onderstaande tabel. Over deze indicatoren zal gerapporteerd worden in het jaarverslag 2018.

| | Omschrijving | Indicator | Doel | Streefwaarden |
|---|--|--|--|---------------|
| 1 | Op tijd verlenen van vergunningen kortlopende procedures | % afgeronde besluiten binnen wettelijke termijn | Voorkomen dat vergunningen van rechtswege worden verleend (Lex Silencio Positivo) | 100 % |
| 2 | Op tijd verlenen van vergunningen langlopende procedures | % afgeronde besluiten binnen wettelijke / afgesproken termijn | Op tijd eisen en maatregelen vastleggen tbv adequaat toezicht | 85 % |
| 3 | Uitvoeren actualisatieprogramma | % vergunningen geactualiseerd conform programma | Het vergunningenbestand actueel houden | 100 % |
| 4 | Uitvoeren inspectieprogramma | % uitgevoerde controles conform het jaarlijks op te stellen inspectieprogramma | Programmatisch (preventief) toezicht risicogericht uitgevoerd, gericht op verbeteren naleefgedrag en beperken ernstige milieuovertredingen | 100 % |
| 5 | Opvolgen sanctiematrix | % uitgevoerde acties conform de sanctiematrix | Voortvarende aanpak van de handhaving | 100 % |

4.5 Wat mag dat kosten?

De financiële omvang van het programma Bedrijven is bepaald aan de hand van de jaarrekening 2016, de vastgestelde werkplannen 2017 en het financieel kader 2018. Het programma Bedrijven wordt enerzijds ingevuld vanuit de werkplannen en werkplanprojecten van de participanten en anderzijds door additionele projecten, die door participanten en niet-participanten worden gefinancierd.

Tabel 2

| Programma Bedrijven (x € 1.000) | Begroting 2018 | Begroting 2017 | Realisatie 2016 |
|---------------------------------|----------------|----------------|-----------------|
| Taakveld: milieubeheer | | | |
| - Baten | € 24.062 | € 24.865 | € 24.531 |
| - Lasten | € 24.062 | € 24.865 | € 24.517 |
| Resultaat programma Bedrijven | € 0 | € 0 | € 14 |

De begroting 2018 is een indicatie voor de omvang van het programma. Tijdens de werkplanbesprekingen worden concrete afspraken gemaakt over de invulling en financiële omvang.

De daling van de begroting 2018 wordt vooral verklaard door het vervallen van incidentele bijdragen VTH vanuit de provincie.

5 Programma Gebieden

5.1 Inleiding

Binnen het programma gebieden is het de uitdaging om duurzame ontwikkeling te realiseren en de leefomgevingskwaliteit te verbeteren in een gezonde balans tussen milieu, economie en ruimte. De aanpak is voornamelijk gebiedsgericht en heeft betrekking op met de participant afgesproken werkzaamheden zoals ruimtelijke planvorming of een aanpak op een specifiek milieuthema dat niet bedrijfs- of branchespecifiek is.

Enkele voorbeelden van dit soort werkzaamheden zijn:

- Het uitvoeren of ontwikkelen van de actieprogramma's voor, onder meer, luchtkwaliteit, bodemsaneringsprogramma's en actieplannen geluid.
- Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma Impuls Omgevingsveiligheid.
- Het ontwikkelen van integraal ondergrondbeleid voor de regio.
- Bijdragen aan de energie- en duurzaamheid-doelstellingen van participanten, zoals belegd in onder meer het programma "Duurzaamheid dichterbij de Rotterdammer".
- Invulling geven aan het beter benutten van industriële restwarmte.
- Uitvoering geven aan de doelstellingen op het terrein van nuttig hergebruik van afval, schonere openbaar vervoer en vermindering luchtmissies scheepvaart en logistiek.

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke werkzaamheden in 2018 binnen het programma gebieden centraal staan. Dit aan de hand van beantwoording van drie vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag dat kosten?

5.2 Wat willen we bereiken?

Ten aanzien van hetgeen de DCMR binnen het programma gebieden wil bereiken wordt verwezen naar het kader uit hoofdstuk 2. De exacte uitwerking daarvan in 2018 wordt vertaald in werkplannen en, zo nodig, in plannen van aanpak.

5.3 Wat gaan we daarvoor doen?

Binnen het programma gebieden gelden in 2018 de volgende speerpunten die in deze paragraaf nader worden toegelicht:

1. Integrale benadering bij ruimtelijke ontwikkeling
2. Pilots Omgevingswet
3. Ontwikkeling databeheer
4. Beïnvloeding (internationale) regelgeving
5. Citizen science

Ad. 1 Integrale benadering bij ruimtelijke ontwikkeling

De DCMR zet zich onverkort in op advisering in ruimtelijke planprocessen. Dit vindt plaats door vooraf voor een concreet plan relevante kaders aan te geven, tussentijds bij planvorming te adviseren en de uitgewerkte plannen voorafgaand aan de besluitvorming te toetsen op basis van die kaders. Als uitgangspunt hanteert de DCMR de eisen die voortvloeien uit wet- en regelgeving, het beleid en de ambities van de betrokken participanten op het gebied van milieu,

veiligheid en duurzaamheid. Per participant worden maatwerkafspraken gemaakt op welke wijze de DCMR betrokken is bij ruimtelijke plannen en op welke wijze deze adviesrol vorm krijgt.

In 2018 wordt ingezet op verbetering van de leefomgevingskwaliteit in het Rijnmondgebied door zoveel mogelijk integraal te adviseren. Daarbij gaat het erom de milieuadvisering zoveel mogelijk aan te laten sluiten op ontwikkelingen in economie en ruimte.

Ad. 2 Pilots Omgevingswet

In het beleidskader is aangegeven dat de Omgevingswet zal leiden tot vernieuwd samenspel met participanten. In samenspraak met de participanten zal worden voorgesorteerd op de veranderingen die de Omgevingswet met zich meebrengt. In dat kader zullen mogelijkheden worden onderzocht om gezamenlijk pilots uit te voeren.

Ad. 3 Ontwikkeling databeheer

Voor een integrale benadering zoals de Omgevingswet voorstaat, is het belangrijk om over betrouwbare en actuele (milieu)gegevens te beschikken zodat deze in alle fasen van de beleidscyclus kunnen worden ingezet. Dit vereist een degelijke en zoveel mogelijk digitaal te ontsluiten informatievoorziening. Er wordt daarom gewerkt aan publieksvriendelijke informatiesystemen die actuele data over milieubelasting tonen en de basis vormen voor diverse producten (monitoringsrapportages, verkenningen, scenariostudies) voor participanten en inwoners van het Rijnmondgebied.

Daartoe richt de DCMR zich onder meer op het landelijke 'Digitaal Stelsel Omgevingswet', waarmee een uniforme standaard wordt neergezet voor het beheren en beschikbaar stellen van omgevingsdata. Een regionale database met gegevens die op maat toepasbaar zijn en met een uniforme en transparante datakwaliteit, geeft hieraan in het Rijnmondgebied een praktisch hanteerbare uitwerking.

Ad. 4 Beïnvloeding internationale regelgeving

Nationale en Europese regelgeving en ambities bepalen mede de aanpak binnen het Rijnmondgebied. Daarom maken beleidsbeïnvloeding en kennisdeling op nationaal en internationaal niveau onderdeel uit van dit programma. Zo kan in een vroegtijdig stadium worden geanticipeerd op beleidsontwikkelingen die van belang zijn. In 2018 speelt dit met name op het gebied van nieuwe regelgeving op het thema geluid.

Ad. 6 Citizen science

Het publiek wordt betrokken bij de omgevingskwaliteit. Dit wordt mogelijk doordat goedkope sensoren en meetapparatuur beschikbaar komt. In zogenaamde citizen science pilots zal, in eerste instantie op luchtgebied, ervaring worden opgedaan met het samen uitvoeren van milieumetingen.

5.4 Wat mag dat kosten?

De financiële omvang van het programma Bedrijven is bepaald aan de hand van de jaarrekening 2016, de vastgestelde werkplannen 2017 en het financieel kader 2018. Het programma Gebieden wordt enerzijds ingevuld vanuit de werkplannen en werkplanprojecten van de participanten en anderzijds door additionele projecten, die door participanten en niet-participanten worden gefinancierd.

Tabel 3

| Programma Gebieden (x € 1.000) | Begroting 2018 | Begroting 2017 | Realisatie 2016 |
|--------------------------------|----------------|----------------|-----------------|
| Taakveld: milieubeheer | | | |
| - Baten | € 16.007 | € 16.808 | € 14.648 |
| - Lasten | € 16.007 | € 16.808 | € 14.496 |
| Resultaat programma Gebieden | € 0 | € 0 | € 152 |

De begroting 2018 is een indicatie voor de omvang van het programma. Tijdens de werkplanbesprekingen worden concrete afspraken gemaakt over de invulling en financiële omvang.

De daling van de begroting ten opzichte van de begroting 2017 wordt vooral veroorzaakt door een lagere raming van de externe projecten (zie ook tabel 9).

6 Programma Bedrijfsvoering

6.1 Inleiding

Sinds de begroting 2017 heeft de DCMR een apart hoofdstuk voor het programma Bedrijfsvoering. Dit heeft een drietal redenen:

1. Door het wijzigingsbesluit 2016 van het BBV is de DCMR vanaf de begroting 2017 verplicht inzicht te geven in de kosten van de overhead. Het BBV heeft overhead als volgt gedefinieerd: "het geheel aan taken en activiteiten gericht op de ondersteuning van medewerkers in het primaire proces". Meer gespecificeerd betreft het:
 - De loonkosten van sturingsfuncties en ondersteuningsfuncties.
 - ICT kosten.
 - Huisvestingskosten.
 - Kosten ten behoeve van uitbesteding bedrijfsvoering.

Het apart begroten en verantwoorden van de kosten van de overhead betekent niet dat de DCMR de integrale kostprijsbenadering loslaat. Het BBV erkent dat deze nog altijd noodzakelijk blijft, bijvoorbeeld voor de berekening van de omvang van de BTW en VPB.

2. Een andere reden betreft de verplichting om sinds 2017 een raming op te nemen van de verwachte omvang van de af te dragen vennootschapsbelasting (VPB). In mei 2015 is de wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen aangenomen. Dit betekent dat overheidsondernemingen, zoals gemeenschappelijke regelingen per 1 januari 2016 belastingplichtig zijn geworden voor de VPB.
3. Daarnaast zijn binnen het programma Bedrijfsvoering nog twee verplichte posten begroot: de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien. De algemene dekkingsmiddelen betreffen inkomsten voor de DCMR die niet direct gerelateerd zijn aan een inhoudelijk programma en derhalve vrij besteedbaar zijn. De post onvoorzien is bedoeld voor dekking van onvoorziene lasten en maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit.

6.2 Baten en lasten

In onderstaande tabel wordt inzichtelijk gemaakt wat de voor 2018 geraamde lasten en baten zijn voor het programma Bedrijfsvoering. De kosten van de overhead maken, conform het vernieuwde BBV, onderdeel uit van het taakveld ondersteuning organisatie. Ter vergelijking is de begroting 2017 en de realisatie 2016 opgenomen.

Tabel 4a:

| Programma Bedrijfsvoering (x € 1.000) | Begroting 2018 | Begroting 2017 | Realisatie 2016 |
|---------------------------------------|----------------|----------------|-----------------|
| Taakveld: ondersteuning organisatie | | | |
| - Baten | € 16.620 | € 15.580 | € 16.155 |
| - Lasten | € 16.620 | € 15.580 | € 16.155 |
| - Post onvoorzien | € 0 | € 0 | € 0 |
| - Algemene dekkingsmiddelen | € 25 | € 0 | -€ 1.161 |
| - Vennootschapsbelasting | -€ 25 | € 0 | pm |
| Resultaat programma Bedrijfsvoering | € 0 | € 0 | pm |

6.3 Toelichting

Een belangrijke grondslag voor het ramen van de overhead is de vastgestelde formatie voor sturings- en ondersteuningsfuncties in het inrichtingsplan van de DCMR. Deze formatie is financieel vertaald op basis van de functiekosten voor betreffende functies.

In de begroting is de definitie voor overhead uit het BBV gevolgd. Dit heeft als consequentie dat een aantal kostenposten, die in ruimere definities ook als overhead gezien kunnen worden, hierin niet zijn verdisconteerd. Voorbeelden hiervan zijn: overige personeelskosten, opleidingen, leasekosten, documentatie en communicatie, dienstkleding en abonnementen.

Door de integrale kostprijsbenadering die de DCMR hanteert, is het uitgangspunt dat de kosten van de overhead verdisconteerd zijn in zijn tariefstelling. Door middel van het realiseren van directe, facturable uren in de primaire processen worden baten gerealiseerd waarmee de kosten van de overhead worden gedekt.

Alle baten van de DCMR zijn direct gerelateerd aan één van de twee inhoudelijke programma's en er is geen beleidsvrije ruimte voor onvoorziene uitgaven. De DCMR raamt daarom de posten onvoorzien als nihil. De begrote stijging van de kosten overhead ten opzichte van de realisatie 2016 wordt vooral veroorzaakt door een stijging van de ICT kosten als gevolg van nieuwe investeringen, het nieuwe informatiebeleidsplan en de invoering van Rudis. Daarnaast zijn de overige materiële componenten (huisvesting en uitbestedingen) geïndexeerd.

In het kader van de analyse van de activiteiten van de DCMR voor de invoering van de Vennootschapsbelasting (VPB) per 2016, heeft de DCMR een inschatting gemaakt dat zij in beginsel in het kader van de VPB ondernemingsactiviteiten uitvoert en dus VPB-plichtig is. Vervolgens is een overzicht gemaakt van de verwachte vrijgestelde en belaste activiteiten. Aan de hand hiervan is ook een indicatie opgesteld van de verwachte omvang van de af te dragen VPB over 2016. Hierover is in het voorstadium enkele keren overleg gevoerd met de belastingdienst.

Voordat de DCMR aangifte gaat doen, heeft zij de onderliggende aannames en uitgangspunten formeel voorgelegd aan de belastingdienst voor een standpuntbepaling. De omvang van de af te dragen VPB 2016 is daarom ook nog niet bekend. Op basis van de uitgevoerde analyse 2016 wordt ingeschat dat voor 2018 ca. € 25.000 aan VPB afgedragen zal moeten worden. Naar verwachting zal dit gedekt kunnen worden uit de algemene dekkingsmiddelen.

Op verzoek van de provincie is een indicatie berekend van de verhouding van de VPB-vrijgestelde en VPB-belaste activiteiten binnen de begroting van de DCMR.

Tabel 4b:

| Verdeling begroting 2018 | Min | Max | Aandeel Begroting 2018 (min) x 1.000 | Aandeel begroting 2018 (max) x 1.000 |
|---------------------------------|------|------|--|--|
| VPB - vrijgestelde activiteiten | 98% | 91% | € 55.385 | € 51.814 |
| VPB - belaste activiteiten | 2% | 9% | € 1.304 | € 4.875 |
| Totaal | 100% | 100% | € 56.689 | € 56.689 |

Er is een minimum en een maximum variant berekend van de verwachte omzetverdeling. De daadwerkelijke verdeling is afhankelijk van de uiteindelijke standpuntbepaling door de belastingdienst. De VPB wordt uitsluitend berekend over de fiscale winst die met de bovengenoemde VPB belaste activiteiten wordt behaald.

7 Paragrafen

7.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat een aantal paragrafen die op grond van het BBV moeten worden opgenomen. Achtereenvolgens worden in deze paragrafen de volgende onderwerpen behandeld:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen
- Risicomanagement
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Verbonden partijen

7.2 Lokale heffingen

De DCMR legt geen lokale heffingen op.

7.3 Weerstandsvermogen

7.3.1 Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen geeft een beschouwing over de kwaliteit van de vermogenspositie van de DCMR op lange termijn.

Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de voortzetting van de door de DCMR uit te voeren taken in het gedrang komt. Het weerstandsvermogen is het saldo van de weerstandscapaciteit en de financiële gevolgen van de risico's. Het weerstandsvermogen geeft samen met het begrotingsresultaat, het verloop van de investeringen, financiering, reserves en voorzieningen en de uitkomsten van de meerjarenraming een indicatie van de financiële positie van de DCMR.

Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op het begrotingsjaar zelf (statisch weerstandsvermogen) of op meerdere jaren (dynamisch weerstandsvermogen). Om het weerstandsvermogen te kunnen bepalen is inzicht nodig in enerzijds de weerstandscapaciteit en anderzijds in de omvang en de achtergronden van de risico's.

De paragraaf weerstandsvermogen bevat volgens de voorschriften vanuit het BBV ten minste:

- a. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's
- b. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- c. een inventarisatie van de risico's
- d. een aantal gedefinieerde financiële indicatoren

7.3.2 Weerstandsvermogen DCMR

De weerstandscapaciteit van DCMR bestaat uit de algemene reserve. De ontwikkeling van de algemene reserve is in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 5

| Ontwikkeling algemene reserve (x € 1.000) | Mutaties | Stand |
|---|----------|---------|
| Stand per 1 januari 2018 | | € 1.770 |
| Toevoeging uit resultaat 2017 | € 0 | |
| Onttrekkingen uit het resultaat 2017 | € 0 | |
| Resultaatbestemming 2017 | € 0 | |
| Per saldo mutatie weerstandsvermogen 2017 | | € |
| Stand per 31 december 2018 | | € 1.770 |

De (individuele) risico's bieden geen directe basis voor een wiskundig berekening van het door de DCMR benodigd weerstandsvermogen. Desalniettemin zullen schommelingen optreden in het jaarresultaat van de DCMR, hetzij door interne hetzij door externe factoren. Aangezien deze schommelingen van veel - deels samenhangende - factoren afhankelijk is zal het jaarresultaat nooit geheel beheersbaar zijn. Daarom is het verstandig een adequaat weerstandsvermogen op te bouwen om deze schommelingen op te kunnen vangen zonder direct terug te moeten vallen op een additionele bijdrage van de participanten na afloop van een boekjaar. Een beperkte omvang is voldoende omdat de organisatie en de sturing er op zijn gericht risico's te beheersen en financiële consequenties te minimaliseren.

Het belangrijkste door het weerstandsvermogen af te dekken risico is adequate aanpassing van de organisatie en bedrijfsvoering aan substantiële wijzigingen in de aard en het volume van de dienstverlening op korte termijn. Dit risico wordt gedeeltelijk opgevangen door het gevoerde personeelsbeleid in combinatie met de reguliere uitstroom en instroom van personeel. Op grond van afstemming met het management van de organisatie en het Dagelijks Bestuur, aangevuld met gesprekken met de controlerend accountant is geconcludeerd dat een weerstandsvermogen met een omvang van 3% van de gemiddelde jaaropbrengst van drie voorgaande jaren reëel is, ook in vergelijking met andere overheidsorganisaties. Daar waar deze buffer geen uitsluitel biedt voorziet artikel 33 van de Gemeenschappelijke Regeling, waarin de financiële verantwoordelijkheid van de gezamenlijke participanten is vastgelegd.

7.4 Risicomanagement

7.4.1 Algemeen

De DCMR Milieudienst Rijnmond levert met inzet van wettelijke instrumenten en vanuit zijn specifieke deskundigheid een bijdrage aan het verlagen van de milieubelasting van bedrijven en aan het verhogen van de milieukwaliteit en veiligheid in het Rijnmondgebied. De DCMR werkt vanuit zijn expertise ook actief aan de integratie van milieuaspecten in andere beleidsterreinen en aan milieu en veiligheid gerelateerde maatschappelijke vraagstukken en nieuwe ontwikkelingen. Om deze doelstelling ook in de toekomst te kunnen realiseren en de gewenste kwaliteit te kunnen blijven leveren treft de dienst maatregelen voor een goede reputatie en een duurzaam gezonde financiële situatie. Dit vindt plaats in het kader van 'good public governance'. Eén van deze maatregelen is het opzetten en onderhouden van een systeem van risicomanagement. Daarbij wordt het begrip 'risico' breed opgevat als een gebeurtenis die zich in de toekomst kan voordoen en die gevolgen heeft voor de realisatie van de doelstelling van de DCMR.

Cyclisch risicomanagement is in de DCMR-organisatie in 2012 geïmplementeerd. De tweejaarlijkse uitvoering van de risicocycclus ondersteunt ook twee eerder geformuleerde doelstellingen:

- Risicobewustzijn; het besef dat ook de DCMR fouten kan maken en daarvan kan leren. Risicomanagement is een instrument dat dit bewustzijn ondersteunt.
- Inbedden van risicomanagement in de reguliere planning en control cyclus.

7.4.2 Inventarisatie risico's

In 2016 is een nieuwe cyclus gestart met het inventariseren en categoriseren van risico's. Uit de gehouden inventarisatie zijn geen substantiële onbekende risico's naar voren gekomen, en hebben de geïnventariseerde potentiële risico's betrekking op de volgende onderwerpen :

1. Een mogelijk onvoldoende beschikbaarheid van kennis en ervaring om de taken goed uit te voeren;
2. Een onvoldoende beschikbaarheid van adequaat gegevensbeheer (informatie m.b.t. milieu-kwaliteit, bedrijfsinformatie, ed.)
3. Een mogelijk onvoldoende sturing en beheersing van de interne processen waardoor de inzet niet goed kan worden onderbouwd
4. Het onvoldoende kunnen inspelen op wensen van de omgeving en externe ontwikkelingen waardoor de organisatie niet toekomstbestendig is".

Voor elk van deze risico's wordt in het eerste halfjaar van 2017 de impact gekwantificeerd en worden beheersmaatregelen opgesteld.

Vooralsnog wordt niet voorzien dat vanuit deze risicocycclus een voorstel komt voor een aanpassing van de door het bestuur vastgestelde norm voor het weerstandsvermogen.

Het op grond van de vorige cyclus opgezette reviewprogramma 2014-2015 is in het eerste halfjaar van 2016 afgerond. Dit heeft geresulteerd in verschillende verbeteringen in de procesuitvoering van de DCMR. Bij het vastgestelde en opgestarte reviewprogramma 2016-2017 wordt vooral voortgeborduurd op het reviewprogramma 2014-2015 en aanbevelingen daaruit. Door de per 1 september 2015 geïmplementeerde reorganisatie zijn veel processen substantieel veranderd. Na de reorganisatie eind 2015 is verder gewerkt aan de implementatie en verbetering van de nieuwe processen. Daardoor was er in 2016 zoveel in beweging dat er minder mogelijkheden waren voor het uitvoeren van procesgerichte reviews. Na het realiseren van die vernieuwing van processen in de trits opzet, bestaan en werking zijn er vanaf 2017 weer voldoende mogelijkheden voor het inzetten van procesgerichte reviews.

In de verdere borging van risicomanagement in de organisatie heeft het directieteam begin 2014 besloten de gebruikte instrumenten van risicomanagement samen te brengen in een structuur, onder toezicht van een auditcommissie. De auditcommissie bestaat uit het directieteam, aangevuld met de controller. In 2016 is de auditcommissie uitgebreid met een extern lid om van buiten een impuls te geven aan het risicomanagement binnen de DCMR.

7.4.3 Financiële indicatoren

De indicatoren in onderstaande tabel 6 zijn overeenkomstig de voorschriften van BBV bekend:

Tabel 6

| Kengetallen | Jaarverslag 2016 | Begroting 2017 | Begroting 2018 |
|-------------------------------|------------------|----------------|----------------|
| Netto schuldquote | -0,9% | 0,4% | 1,3% |
| Solvabiliteitsratio | 33,1% | 42,8% | 38,3% |
| Structurele exploitatieruimte | 1,2% | 1,3% | 1,9% |

| | |
|---------------------|---|
| Netto schuldquote | De afwijking tussen begroting 2018 en jaarverslag 2016 komt met name door de verwachte afwikkeling in het vastgoeddossier. Hierdoor zijn de netto vlottende schulden en overlopende passiva fors afgenomen. Tevens is de verwachting dat de uitzettingen < 1 jaar zullen afnemen. |
| Solvabiliteitsratio | De afwijking tussen begroting 2018 en jaarverslag 2016 komt met name door de verwachte afwikkeling in het vastgoeddossier. Tevens is de verwachting dat de bestemmingsreserve in 2018 fors lager zullen zijn. |

Structurele exploitatieruimte De verwachte baten in 2018 zijn gelijk aan de verwachte lasten in 2018. Tevens is de onttrekking van de bestemmingsreserve in 2018 lager dan in 2016.

7.5 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn duurzame productiemiddelen die de DCMR nodig heeft om de diensten en goederen te produceren die aan participanten en niet-participanten geleverd worden. Deze paragraaf moet op grond van het BBV ten minste de kapitaalgoederen wegen, riolering, groen en gebouwen bevatten.

Het kantoorgebouw aan de 's-Gravelandseweg 565-567 te Schiedam wordt in de zin van het BBV aangemerkt als kapitaalgoed. De DCMR heeft de kantoorpanden op dit adres nagenoeg geheel in eigendom.

7.6 Financiering

De financieringsparagraaf vloeit voort uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO). Voor de DCMR is deze regelgeving vertaald in het door het Algemeen Bestuur vastgestelde treasury statuut. Deze financieringsparagraaf is in samenhang met het treasury statuut een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee sturen, beheersen en controleren van de treasury functie van de DCMR. De treasury functie omvat het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Aandachtspunten vanuit de treasury zijn:

- Facturering van de bijdragen van de participanten vindt vier keer per jaar plaats; de bijdragen van de participanten moeten uiterlijk halverwege het lopende kwartaal zijn ontvangen.
- De DCMR leent geen gelden uit aan derden.
- De DCMR maakt binnen de regelgeving voor decentrale overheden alleen gebruik van goed bekendstaande banken.
- Voor de financiering van tekorten op de rekening-courant wordt gebruik gemaakt van kasgeldleningen via goed bekendstaande banken.

In onderlinge samenhang worden het treasury statuut, de financiële verordening en de controle verordening jaarlijks beoordeeld op hun actualiteit en indien nodig opnieuw vastgesteld door het algemeen bestuur.

7.7 Verbonden partijen

In verband met bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijk daarmee verband houdende risico's moet in de begroting en in de jaarstukken een paragraaf worden opgenomen waarin aandacht wordt besteed aan de verbonden partijen. Verbonden partijen zijn die partijen waarin de DCMR een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Dat kunnen zijn gemeenschappelijke regelingen, samenwerkingsverbanden, vennootschappen, stichtingen en verenigingen.

Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur van de verbonden partij, hetzij door stemrecht. Van een financieel belang is sprake als de DCMR aan de verbonden partij een bedrag beschikbaar heeft gesteld dat niet verhaalbaar is als de partij failliet gaat of als de DCMR aansprakelijk is voor een bepaald bedrag als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij een verbonden partij is dus sprake van een financieel **en** een bestuurlijk belang. Het is dus niet de bedoeling te rapporteren over alle partijen waarmee de DCMR op enigerlei wijze in bijvoorbeeld projectverband (zie het programma “Jaarverslag Projecten”) verbonden is.

Hoewel de DCMR participeert in vele vormen van samenwerking op projectbasis is er in het primaire proces geen sprake van een verbonden partij.

Deel 2: Financiële begroting

8 Overzicht van Baten en Lasten

In onderstaande tabel 7 is voor de jaren 2018 – 2021 een gespecificeerd inzicht gegeven in de ontwikkeling van de baten en lasten van de DCMR.

Tabel 7

| Lasten en Baten | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
|---|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
| Brutosalarissen | € 25.484.222 | € 25.555.064 | € 25.752.054 | € 26.007.575 |
| Garantietoelagen | € 1.085.750 | € 1.096.608 | € 1.107.574 | € 1.118.649 |
| IKB en overige salariskosten | € 5.402.260 | € 5.456.282 | € 5.510.845 | € 5.565.954 |
| Sociale lasten | € 7.755.075 | € 7.832.626 | € 7.910.952 | € 7.990.061 |
| Overige personeelskosten | € 1.898.925 | € 1.917.914 | € 1.937.094 | € 1.956.465 |
| Personeelskosten | € 41.626.231 | € 41.858.494 | € 42.218.519 | € 42.638.704 |
| Inhuur personeel | € 2.400.000 | € 1.700.000 | € 1.357.000 | € 1.150.000 |
| Diensten door derden | € 711.050 | € 612.761 | € 618.888 | € 625.077 |
| Inhuur personeel / diensten derden | € 3.111.050 | € 2.312.761 | € 1.975.888 | € 1.775.077 |
| Afschrijvingskosten | € 1.185.000 | € 1.185.000 | € 1.185.000 | € 1.185.000 |
| Huisvestingskosten | € 3.447.938 | € 3.482.417 | € 3.517.242 | € 3.552.414 |
| Automatiseringskosten | € 1.987.459 | € 2.007.333 | € 2.027.407 | € 2.047.681 |
| Vervoerskosten | € 814.060 | € 822.201 | € 830.423 | € 838.727 |
| Documentatiekosten | € 540.754 | € 546.162 | € 551.623 | € 557.139 |
| Communicatiekosten | € 227.604 | € 229.880 | € 232.178 | € 234.500 |
| Overige kosten | € 97.970 | € 98.950 | € 99.939 | € 100.939 |
| Overige directe kosten | € 7.115.784 | € 7.186.942 | € 7.258.812 | € 7.331.400 |
| Materiële lasten werkplannen | € 4.740.668 | € 4.601.538 | € 4.457.516 | € 3.958.553 |
| Totale lasten | € 57.778.734 | € 57.144.734 | € 57.095.734 | € 56.888.734 |
| Baten | € 56.688.734 | € 56.688.734 | € 56.688.734 | € 56.688.734 |
| Totale baten | € 56.688.734 | € 56.688.734 | € 56.688.734 | € 56.688.734 |
| Resultaat voor bestemming | € -1.090.000 | € -456.000 | € -407.000 | € -200.000 |
| Onttrekkingen bestemmingsreserves | | | | |
| Informatievoorziening | € 550.000 | € 200.000 | € 207.000 | € - |
| Productontwikkeling | € 100.000 | € - | € - | € - |
| Personeel en Organisatie | € 440.000 | € 256.000 | € 200.000 | € 200.000 |
| Transitie Fysieke Infrastructuur | € - | | | |
| Resultaat na bestemming | € 0 | € 0 | € 0 | € 0 |
| Voorstel technische bestemming: | | | | |
| Mutatie algemene reserve | € - | € - | € - | € - |
| Dotatie bestemmingsreserves: | | | | |
| Informatievoorziening | € - | € - | € - | € - |
| Personeel en organisatie | € - | € - | € - | € - |
| Productontwikkeling | € - | € - | € - | € - |
| Resultaat na bestemming | € 0 | € 0 | € 0 | € 0 |

Conform de financiële uitgangspunten, opgenomen in hoofdstuk 3, is de meerjarenbegroting geïndexeerd met 0%.. Voor 2018 is geen nieuw beleid begroot.

In onderstaande tabel 8 is voor 2018 inzicht gegeven in de baten en lasten per participant:.

Tabel 8

| Omschrijving | Lasten 2018 | Baten 2018 | Resultaat 2018 |
|-----------------------------|---------------------|---------------------|----------------|
| Gemeente Albrandswaard | € 313.004 | € 313.004 | € - |
| Gemeente Barendrecht | € 481.402 | € 481.402 | € - |
| Gemeente Brielle | € 445.429 | € 445.429 | € - |
| Gemeente Capelle a/d IJssel | € 406.192 | € 406.192 | € - |
| Gemeente Goeree-Overflakkee | € 1.257.184 | € 1.257.184 | € - |
| Gemeente Hellevoetsluis | € 395.775 | € 395.775 | € - |
| Gemeente Krimpen a/d IJssel | € 444.370 | € 444.370 | € - |
| Gemeente Lansingerland | € 1.200.531 | € 1.200.531 | € - |
| Gemeente Maassluis | € 315.221 | € 315.221 | € - |
| Gemeente Nissewaard | € 951.922 | € 951.922 | € - |
| Gemeente Ridderkerk | € 785.411 | € 785.411 | € - |
| Gemeente Schiedam | € 1.094.764 | € 1.094.764 | € - |
| Gemeente Vlaardingen | € 1.358.154 | € 1.358.154 | € - |
| Gemeente Westvoorne | € 424.070 | € 424.070 | € - |
| Gemeente Rotterdam | € 17.176.647 | € 17.176.647 | € - |
| Provincie Zuid-Holland | € 22.138.658 | € 22.138.658 | € - |
| Projecten | € 7.500.000 | € 7.500.000 | € - |
| Totaal participanten | € 56.688.734 | € 56.688.734 | € - |

Toelichting

Op de werkplannen van de participanten worden geen financiële resultaten begroot. Hoewel de DCMR de afgelopen steeds een positief resultaat heeft gerealiseerd op haar externe projecten wordt op basis van het voorzichtigheidsbeginsel, in 2018 geen positief resultaat begroot.

9 Ontwikkeling werkplanbijdragen 2016 - 2018

In onderstaande tabel 9 is het verloop van de bijdragen van de participanten over de jaren 2016 tot en met 2018 zichtbaar gemaakt.

Tabel 9

| Omschrijving | Raming baten 2016 | Realisatie baten 2016 | Primaire raming Begroting 2017 | Raming baten 2017 na 1e begrotingswijziging | Raming baten 2018 |
|-----------------------------|---------------------|-----------------------|--------------------------------|---|---------------------|
| Gemeente Albrandswaard | € 309.535 | € 305.314 | € 311.392 | € 311.392 | € 313.004 |
| Gemeente Barendrecht | € 472.336 | € 488.257 | € 475.170 | € 475.170 | € 481.402 |
| Gemeente Brielle | € 437.291 | € 418.562 | € 439.915 | € 443.005 | € 445.429 |
| Gemeente Capelle a/d IJssel | € 402.198 | € 425.153 | € 404.612 | € 404.612 | € 406.192 |
| Gemeente Goeree-Overflakkee | € 1.230.614 | € 1.253.768 | € 1.237.997 | € 1.237.997 | € 1.257.184 |
| Gemeente Hellevoetsluis | € 388.965 | € 399.699 | € 391.298 | € 391.298 | € 395.775 |
| Gemeente Krimpen a/d IJssel | € 428.249 | € 460.300 | € 430.818 | € 430.818 | € 444.370 |
| Gemeente Lansingerland | € 1.183.512 | € 1.237.360 | € 1.190.613 | € 1.190.613 | € 1.200.531 |
| Gemeente Maassluis | € 319.881 | € 344.098 | € 312.000 | € 312.000 | € 315.221 |
| Gemeente Nissewaard | € 934.482 | € 968.107 | € 940.089 | € 940.089 | € 951.922 |
| Gemeente Ridderkerk | € 768.429 | € 761.698 | € 773.040 | € 781.040 | € 785.411 |
| Gemeente Schiedam | € 1.023.658 | € 1.011.944 | € 1.029.800 | € 1.076.049 | € 1.094.764 |
| Gemeente Vlaardingen | € 1.371.155 | € 1.405.398 | € 1.365.670 | € 1.339.670 | € 1.358.154 |
| Gemeente Westvoorne | € 418.354 | € 408.235 | € 420.864 | € 420.864 | € 424.070 |
| Gemeente Rotterdam | € 17.043.756 | € 16.320.206 | € 17.176.397 | € 17.176.397 | € 17.176.647 |
| Provincie Zuid-Holland | € 21.928.549 | € 21.771.096 | € 21.103.549 | € 22.968.288 | € 22.138.658 |
| Projecten | € 8.317.504 | € 7.354.605 | € 9.250.000 | € 8.250.000 | € 7.500.000 |
| Totaal participanten | € 56.978.469 | € 55.333.800 | € 57.253.226 | € 58.149.304 | € 56.688.734 |

Toelichting

In de kolom 'Raming baten 2016' zijn de definitieve werkplanbijdragen 2016 weergegeven. De kolom realisatie baten 2016 geeft de realisatie van de werkplanbedragen zoals opgenomen in de jaarrekening/jaarverslag 2016.

In de 'Primaire raming begroting 2017' staan de begrote bedragen zoals opgenomen in de beleidsbegroting 2017. De huidige werkplanbijdragen over 2016 staan vermeld in de kolom 'Raming baten 2017 na vaststelling WP'.

De bedragen in de kolom 'Raming baten 2018' zijn gebaseerd op de uitgangspunten en aannames zoals deze in hoofdstuk 3 (Financieel kader) zijn opgenomen.

In het provinciaal kader 2018 zijn alle incidentele elementen uit het budget 2017 vervallen. Dit geldt zowel voor de toekenningen als de incidentele korting op het meetnet. Aangezien voor 2018 nog geen duidelijkheid is over de hoogte van de vrijval, is deze nog niet meegenomen in het kader 2018. Bij de werkplanbesprekingen 2018 kan een nieuwe afspraak hierover gemaakt worden en deze wordt dan in de eerstvolgende begrotingswijziging meegenomen.

10 Ontwikkeling financiële positie

In onderstaande tabel 10 is de geprognoseerde balans per 1 januari 2018 en 31 december 2018 opgenomen.

Tabel 10

| | Per 31-12-2018 | Per 01-01-2018 | | Per 31-12-2018 | Per 01-01-2018 |
|--|-------------------|-------------------|--|-------------------|-------------------|
| ACTIVA | | | PASSIVA | | |
| Materiële vaste activa | 2.092.000 | 2.527.000 | Eigen vermogen | 2.833.000 | 3.923.000 |
| Voorraden | 1.500.000 | 1.500.000 | Voorzieningen | 0 | 0 |
| Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één | 5.081.000 | 6.236.000 | Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar | 0 | 0 |
| Liquide middelen | 60.000 | 60.000 | Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar | 4.000.000 | 4.000.000 |
| Overlopende activa | 1.500.000 | 1.500.000 | Overlopende passiva | 3.400.000 | 3.900.000 |
| Totaal algemeen | 10.233.000 | 11.823.000 | Totaal algemeen | 10.233.000 | 11.823.000 |

Toelichting mutaties 2018:

In onderstaande tabel 11 wordt het verloop van de activa in 2018 inzichtelijk gemaakt.

Tabel 11

| Overige investeringen met een economisch nut | Ultimo 2017 (€) | investeringen | desinvesteringen | afschrijvingen | Ultimo 2018 (€) |
|--|------------------|----------------|------------------|------------------|------------------|
| Bedrijfsgebouwen | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Inrichting nieuwe pand DCMR | 448.000 | 0 | 0 | 240.000 | 208.000 |
| Machines, apparaten en installaties | 1.519.000 | 750.000 | 0 | 741.000 | 1.528.000 |
| Overige mat.vaste activa | 560.000 | 0 | 0 | 204.000 | 356.000 |
| TOTAAL | 2.527.000 | 750.000 | 0 | 1.185.000 | 2.092.000 |

Eigen vermogen

Algemene reserve

Naar verwachting zal geen mutatie van de Algemene reserve plaatsvinden en daarom blijft deze gehandhaafd rond het gewenste niveau.

Bestemmingsreserve

Voor 2018 zijn de volgende onttrekkingen van bestemmingsreserves voorzien:

- Informatievoorziening - door de oplevering van de nieuwe informatiesystemen (vervanging MIRR en meldkamersysteem) in 2016 valt een groot deel van de bestemmingsreserve informatievoorziening vrij om de bijbehorende kosten te dekken. Het restant is gereserveerd voor de vervanging van het financieel administratief systeem.
- Personeel en organisatie – de frictiekosten die samenhangen met de reorganisatie uit 2015 zullen in 2018 leiden tot een onttrekking van de bestemmingsreserve
- Productontwikkeling: naar verwachting zal er nog een aantal investeringen in de versterking en professionalisering van het VTH processen plaatsvinden, die gedekt kunnen worden uit de bestemmingsreserve.
- Transitie fysieke infrastructuur: deze reserve is naar verwachting volledig vrijgevallen in 2017.

Tabel 12

| Omschrijving | Saldo 1-1-2018 € | Toevoeging € | Onttrekking € | Dotatie € | Bestemming resultaat € | Saldo 31-12-2018 € |
|----------------------------------|------------------------|-----------------|------------------|--------------|------------------------------|--------------------------|
| Algemene reserve | 1.770.000 | 0 | | | | 1.770.000 |
| | 1.770.000 | 0 | 0 | 0 | 0 | 1.770.000 |
| Bestemmingsreserves | | | | | | |
| Informatievoorziening | 957.000 | 0 | 550.000 | | | 407.000 |
| Productontwikkeling | 100.000 | 0 | 100.000 | | | 0 |
| Personeel en organisatie | 1.096.000 | 0 | 440.000 | | | 656.000 |
| Transitie Fysieke Infrastructuur | 0 | 0 | | | | 0 |
| Subtotaal bestemmingsreserves | 2.153.000 | 0 | 1.090.000 | 0 | 0 | 1.063.000 |
| Totaal | 3.923.000 | 0 | 1.090.000 | 0 | 0 | 2.833.000 |